

УДК 791.43/45

ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-ОБРАЗНОЇ МОВИ КІНОТИТРІВ

ЧУЄВА Оксана, КНИЖНИКОВА Софія
Київський національний університет культури і мистецтв, Україна
aksanas@gmail.com; sofia.knyzhnykova@gmail.com

Метою даного дослідження є аналіз формування художньо-образних особливостей кінотитрів в сучасному кіновиробництві та розуміння етапів їх створення. В ході проведення дослідження по становленню та трансформації кінотитрів виявлено коло положень, що впливають на формування їх візуально-графічної мови.

Ключові слова: дизайн, кінотитри, візуальна мова, художньо-образна виразність, кінотіпр.

ВСТУП

Сучасні кінотитри – яскравий приклад передачі вербальної інформації. Завдяки їм глядачі «занурюються» в зміст кінокартини, налаштовуються на певну атмосферу, а деякі з титрів після вдалої прем'єри стають окремим об'єктом обговорення та осмислення.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Завданням даної публікації є аналіз матеріалів, що допомагають встановити взаємозв'язок між процесом і вимогами кіновиробництва та формуванням візуальної мови кінотитрів. Метою дослідження є виявлення художньо-образних особливостей кінотитрів та етапів їх формування.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

До проблеми візуалізації художньої виразності та моделювання тестових блоків у створенні кінотитрів зверталась у своєму дисертаційному дослідженні К. Лаврентьева [1]. М. Мурашко [2] та В. Прокопчук [3] також досліджували аспект проектно-художнього інструментарію моушн-дизайну титрів до кіно та телебачення, технічні можливості якого значно впливають на подальший розвиток цього напрямку графічного дизайну.

Кінотитри не можуть існувати без кіно, тому їх еволюція тісно пов'язана з розвитком кіномистецтва, яке розвивалося та змінювалося з розвитком технік та технологій кіновиробництва. Починаючи з перших стрічок німого кіно, в яких титри ще не мали того значення, яке набули з часом, саме технології виробництва впливали на їх вигляд. Перші шрифтові написи між кадрами, а потім титри-заголовки виконувалися простими білими літерами на темному фоні для зручності та швидкості читання. Тож, про типографічні рішення мова не велась, хоча є приклади асоціативної передачі емоційних станів: якщо актор по сюжету нервував та кричав – літери титрів були великими з акцентом на круглих елементах, якщо йшлося про спокій та тишу – маленькими.

Розвиток виробництва кінопродукції вимагав залучення більшої кількості працівників на різних етапах виробництва кіно. Тому на багатьох кіно виробництвах з'явилась посада «художник по титрам», тобто, титри стали помітною та необхідною складовою кінострічки, в якій перед початком перегляду перераховували всіх задіяних в процесі її створення. Активним стало використання кольору, додаткових графічних елементів та персонажів, анімації тощо. Показовим є факт отримання премії «Оскар» за титри до німій картини «Приватне життя Олени Троянської» ще у 1929 році [5].

Рис. 1. Постер фільму «Приватне життя Олени Троянської» (1929 р.)

З подальшим розвитком кіномистецтва зросли вимоги до художнього оформлення титрів. Художники починають використовувати різноманітні технічно доступні спецефекти – накладання, поступову появу на екрані, плавне переміщення по площині для підсилення емоцій та налаштування на перегляд чи то фільму жахів, чи комедій або мелодрам.

Художньо-образна виразність титрів, перш за все, залежить від твору який екранізують, або сценарію покладеного в основу кінострічки та бачення режисера, який формує загальний художній образ кінострічки і його стилістичну спрямованість. Всі ці положення впливають на художньо-образну візуалізацію титрів. Вступні титри налаштовують та створюють атмосферу на перегляд кінострічки, тобто художньо оформлена текстова частина фільму підводить чи то натякає глядачу на зміст або інтригу кінодії. Хоча іноді вступні титри можуть з'явитися на екрані за декілька хвилин після початку демонстрації, а іноді навіть «вклинитись» та перервати кіносюжет. Але беззаперечним на наш погляд залишається послідовність щодо формування загального образу вступних титрів, а саме:

- твір (адаптований сценарій) або сценарій до кінострічки;
- фабула та стилістика кінотвору;
- загальне художнє рішення фільму;
- художньо-графічне рішення вступних титрів.

Розуміння співвідношення об'єкту і фону (тла зображення) лежить в основі розуміння процесів сприйняття і побудови композиції кадру [4]. Маємо

наголосити на положенні про підпорядкування художньо-образного рішення титрів всім композиційним вимогам, які задіяні у створенні загального композиційного простору. Переосмислення змін в художній мові визначатимуть напрямком подальших досліджень формування кінотитрів.

ВИСНОВКИ

Титри, що на початку своєї появи були лише інформаційним засобом, сьогодні є окремими напрямком проектної діяльності. Вступні титри є візитною картою кінострічки і їх художньо-образна виразність визначає її загальну візуальну та змістовну атмосферу. Також дотепні та цікаві вступні титри сприяють більш глибокому розумінню творчого задуму режисера, розкриттю теми кінострічки і взагалі її яскравому представленню широкому загалу глядачів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Лаврентьева Е. А. *Текст и контекст в графическом дизайне: актуальные проблемы и тенденции визуализации текста*. М.: МГХПУ, 2008. 231 с.
2. Мурашко М. В. Шрифт, як виразний засіб передачі інформації у відео-рекламі. *Вісн. Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв : зб. наук. пр.* Харків, 2015. Вип. 5. С. 26–35.
3. Прокопчук В. Моушн-графіка титрів, як засіб художньої виразності кінофільму. *Альманах науки*. К.: КНУКіМ, 2018. С. 8–14.
4. Уорд П. *Композиция кадра в кино и на телевидении*. М. : Изд-во ГИТР, 2005. 196 с.
5. Приватне життя Єлени Троянської. URL: <https://ua.kinorium.com/16872/>

CHUIEVA O., KNYZHNYKOVA S. FORMATION OF CINEMA TITERS ARTISTIC LANGUAGE

The purpose of this study is to analyze the formation of artistic and figurative features of film titles in modern film production and understanding the stages of their creation. In the course of research of movie titles formation and transformation revealed a number of provisions that affect the formation of their visual and graphic language.

Key words: design, film titles, visual language, artistic expression, film work.